

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5CoCsp/19/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7820202085
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7820202085.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a členiek senátu JUDr. Olgy Mičietovej a JUDr. Adriany Murínovej v spore žalobkyne P. Š., narodenej XX.XX.XXXX, H., Š. XX, zastúpenej JUDr. Ladislavom Csákóom, advokátom, Rožňava, Hviezdoslavova 4, proti žalovanej POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 772,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 24. septembra 2020 sp. zn. 6Csp/39/2020

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok čo do výrokov I. a III.

V časti proti výroku II. rozsudku odvolanie o d m i e t a .

Žalobkyni p r i z n á v a proti žalovanej právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1.Okresný súd Rožňava (v ďalšom „súd prvej inštancie“, prípadne „súd“) napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni 772 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 12.6.2020 do zaplatenia (výrok I.). V prevyšujúcej časti ohľadom úroku z omeškania konanie zastavil (výrok II.) a priznal žalobkyni náhradu trov konania vo výške 100% (výrok III.).

2.1. Rozhodol tak o nároku uplatnenom žalobkyňou proti žalovanej titulom vydania bezdôvodného obohatenia na tom skutkovom základe, že dňa 5.3.2013 uzavrela Zmluvu o úvere č. 705802591 so žalovanou, na základe ktorej bol jej poskytnutý bezúčelový spotrebiteľský úver 800 eur, za ktorý bola povinná zaplatiť celkovú čiastku vo výške 1.572 eur do 27.3.2014 v prospech žalovanej, pričom tvrdila, že v zmluve chýbajú náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z., a to suma, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, výška úrokovej sadzby, RPMN je uvedená neurčito - na jednom mieste 96,50% a na druhom 36,73% a v zmluve absentujú informácie o základných predpokladoch pre výpočet RPMN. Absencia týchto údajov má v zmysle § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. za následok bezúročnosť úveru a aj to, že zmluva je bez poplatkov. Žalobkyňa poskytnutú istinu 800 eur žalovanej uhradila a navyše viacnásobne preplatila, o čom svedčí aj písomnosť žalovanej „Výzva na úhradu dlžnej sumy“ zo 16.4.2020, v ktorej žalovaná konštatuje, že žalobkyňa uhradila na istinu úveru s poplatkom 1.572 eur, napriek tomu však žalovaná opakovane vyzývala žalobkyňu, aby uhradila ďalšie nedoplatky a sankcie vo výške 2.619,30 eura.

2.2. Žalovaná so žalobou nesúhlasila, tvrdila, že zmluva spĺňa všetky zákonom stanovené obligatórne náležitosti. V bode 2. zmluvy je jasne vymedzená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, žalobkyňa sa zaviazala k úhrade jedinej splátky vo výške 1.572 eur s termínom splatnosti 27.3.2014, svoju vôľu uzavrieť zmluvu potvrdila svojim podpisom a bola si vedomá svojich záväzkov zo zmluvy. Tvrdila, že v čase uzavretia zmluvy neexistoval a nebol účinný žiadny všeobecný záväzný

predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov, a teda je potrebné vychádzať z § 53 ods. 6 Obč. zákonníka o najvyššej prípustnej miere odplaty, pričom nemožno sa dovolávať údajov výlučne bánk, pretože podľa označeného ustanovenia je za meritko považovaná odplata obvykle požadovaná na finančnom trhu, t.j. nielen bankami, ale aj inými jeho účastníkmi. Poplatok za poskytnutie úveru nepovažovala za neprimerane vysoký, vzhľadom na to, že je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania je oproti bankám vyššie. Navrhla žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

2.3. Zo zmluvy o úvere pre súd vyplynulo, že žalovaná poskytla žalobkyni úver 800 eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť zvýšený o poplatok 771 eur, t.j. celkom zaplatiť 1.572 eur, a to v jednej splátke do 27.3.2014, ktorý poplatok spojený s úverom (771 eur) bol tvorený súčtom úroku 39,15% ročne (313,20 eura) a administratívnymi nákladmi na vypracovanie a uzavretie zmluvy (458,80 eura), výška RPMN bola určená 96,50% a výška priemernej hodnoty RPMN na poskytnutý úver bola 36,73%.

2.4. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba je dôvodná, a preto jej vyhovel. Citujúc § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 1 veta prvá, odseky 5 a 6, § 54 ods. 1 a 2 a § 39 Obč. zákonníka, § 1 ods. 2, § 7 ods. 1, § 9 a § 11 ods. 1 a 2 zák. č. 129/2010 Z.z. súd odôvodnil, že ide o spotrebiteľský právny vzťah a v prvom rade, uviedol, že žalovaná ako veriteľka nevenovala žiadnu pozornosť zákonnej požiadavke na veriteľa v zmysle § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. preskúmať bonitu žalobkyne ako spotrebiteľky, nevenovala žiadnu pozornosť posudzovaniu schopnosti žalobkyne splácať úver za dohodnutých podmienok, keďže v zmluve sa nenachádza žiaden údaj o príjme či o výdavkoch žalobkyne, o jej rodinných a sociálnych pomeroch, čo súd považoval za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z., ktoré je v zmysle § 11 ods. 2 zákona sankcionované tak, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Splnenie tejto povinnosti preukazuje dodávateľ, ktorého zaťažuje dôkazné bremeno, pričom z obsahu súdneho spisu splnenie tejto povinnosti - posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať úver, nevyplynulo. Mal za to, že neobstála by ani argumentácia žalovanej, že súd jej neumožnil predložiť dôkaz o splnení uvedenej povinnosti, nakoľko v samotnom jej vyjadrení, okrem skutkového tvrdenia o splnení povinnosti absentuje dôkaz tohto skutkového tvrdenia.

2.5. V ďalšom mal súd za to, že už samotná RPMN uvedená v zmluve vo výške 96,50% je v rozpore s § 53 ods. 6 Obč. zákonníka, podľa ktorého, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Odplatou sú aj úroky a poplatky spojené s úverom. Mal za to, že výška odplaty 96,50% v porovnaní s priemernou hodnotou RPMN za poskytnutý úver platnou ku dňu podpísania zmluvy vo výške 36,73%, dosahuje viac ako 2,6-násobok odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu a za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Takéto dojednanie mal za neplatné podľa § 39 Obč. zák. pre rozpor s § 53 ods. 6 Obč. zák. s tým, že súdna prax akceptuje ako primeranú odplatu maximálne odplatu do výšky dvojnásobku priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne. Zároveň aj samotnú dohodu o odplate mal za neplatnú v zmysle § 39 Obč. zák. pre rozpor so zákonom, a to § 53 ods. 6 Obč. zák., a teda aj z tohto dôvodu uviedol, že bola žalobkyňa povinná vrátiť žalovanej iba istinu 800 eur, teda poskytnutý úver bez úrokov a poplatkov.

2.6. Citujúc § 451 ods. 1 a 2 a § 456 Obč. zák. mal súd za to, že žalobkyňa žalovanej uhradila titulom úveru a poplatkov ku dňu 14.4.2020 sumu 1.572 eur, ktorú skutočnosť žalovaná potvrdila vo výzve na úhradu dlžnej sumy a ktorá skutočnosť nebola medzi stranami ani sporná. Vychádzajúc zo záveru, že bola povinná zaplatiť iba istinu úveru 800 eur, keďže jej úver bezúročný a bez poplatkov, vzniklo na strane žalovanej bezdôvodné obohatenie vo výške rozdielu 772 eur v zmysle § 451 ods. 2 Obč. zák., keďže plnenie nad rozsah istiny je plnením bez právneho dôvodu, resp. aj z neplatného právneho úkonu (neplatnosť zmluvy v časti dohody o odplate).

2.7. Podľa § 517 ods. 2 Obč. zák. v spojení s § 3 nar. vl. č. 87/1995 Z.z. mal súd za to, že žalovaná bola povinná splniť dlh z bezdôvodného obohatenia prvého dňa po tom, čo ju o plnenie žalobkyňa požiadala a za takýto deň mal doručenie žaloby žalovanej dňa 12.6.2020, a preto zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni dlžnú sumu spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 12.6.2020, ako dňa nasledujúceho po doručení žaloby, až do zaplatenia.

2.8. V prevyšujúcej časti o zaplatenie úrokov z omeškania súd konanie zastavil vzhľadom na to, že zobrala žalobkyňa žalobu v tejto časti ohľadom úrokov z omeškania nad ich priznaný rozsah späť.

2.9. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP a priznal žalobkyni, ktorá mala vo veci plný úspech, plnú náhradu trov konania proti žalovanej.

3.1. Proti rozsudku podala včas odvolanie žalovaná, a to v celom jeho rozsahu, ktoré odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP.

3.2. Žalovaná nerozporovala uzavretie zmluvy so žalobkyňou dňa 5.3.2013 za podmienok tak, ako ich zistil súd prvej inštancie a uviedol v odôvodnení rozsudku. Žalovaná uviedla v odvolaní, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy boli Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (VPPÚ), ku ktorým žalobkyňa nemala žiadne výhrady a zaviazala sa ich dodržiavať. VPPÚ sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, a to nielen z formálneho hľadiska, ale aj z hľadiska materiálneho prevedenia, keďže zmluva a VPPÚ sú vyhotovené na spojenom hárku papiera, resp. obojstranne. Žalovaná uzavrela, že predložením zmluvy ako aj VPPÚ splnila na jednej strane svoju informačnú povinnosť vo vzťahu k dlžníkovi/žalobkyňi a na strane druhej bola splnená podmienka písomnej formy zmluvy.

3.3. V ďalšom žalovaná nesúhlasila so záverom súdu, že je zmluva bezúročná a bez poplatkov, pretože zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch, a teda všetky tie náležitosti, ktorých absencia má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru.

3.4. Poukázala na to, že v čase uzavretia zmluvy neexistoval žiaden všeobecne záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Bolo teda možné vychádzať iba z § 53 ods. 6 Obč. zák., podľa ktorého odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov nesmela podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov tvrdila, že sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. Namietala, že nemožno sa dovoľávať údajov výlučne bánk, pretože ako meritko považovaná odplata obvykle požadovaná na finančnom trhu, znamená finančný trh tvorený nielen bankami ale aj inými jeho účastníkmi. Uviedla, že definovanie výšky odplaty odkazom na údaje bánk, bolo možné len na základe § 53 ods. 6 Obč. zák. účinného do 31.10.2008. Uviedla, že správne by mal (poznámka odvolacieho súdu: zrejme súd) prihliadať na úrokovú sadzbu stanovenú spoločne pre banky a ďalej nebankové, leasingové a iné spoločnosti, pod ktoré spadá aj žalovaná. Navyše prevýšenie odplaty je možné a zákon zakazuje len také prevýšenie, ktoré má charakter prevýšenia podstatného. Žalovaná v tejto súvislosti poukázala na rozhodovaciu prax, podľa ktorej u nebankových subjektov nemožno obvyklú výšku úroku odvodzovať od výšky úroku požadovaného bankami. Odvolala sa na rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 12CMo/95/2005, podľa ktorého u nebankových subjektov sú kedykoľvek poskytované pôžičky alebo úvery osobám, ktoré by pôžičku, či úver od banky nedostali pre isté riziko spojené s osobou dlžníka; je nutné vziať do úvahy, že v prípade týchto peňažných prostriedkov je požadované v porovnaní s bankami menšie zabezpečenie a požiadavky klientov sú vybavované omnoho pružnejšie ako u bánk, preto je logické, že s ohľadom na výrazne vyššie podnikateľské riziko, sú úroky požadované týmito nebankovými veriteľmi tiež vyššie ako obvyklé bankové úroky a pre zistenie obvyklého úroku pre tento typ pôžičky je nutné zistiť, aká výška úrokov bola požadovaná obdobnými podnikateľskými subjektmi v prípade zmlúv o krátkodobej pôžičke a úvere v určitom období. Z tohto dôvodu žalovaná nesúhlasila s tvrdením, že odplata je v rozpore s dobrými mravmi.

3.5. Citujúc § 39 Obč. zák. žalovaná uzavrela, že nakoľko dohoda o úrokovej sadzbe spĺňa všetky náležitosti ustanovené zákonom, nemožno ju považovať za právny úkon absolútne neplatný v zmysle § 39 Obč. zák. Tiež mala za to, že dohoda o úrokovej sadzbe nie je v rozpore s dobrými mravmi. Uviedla, že si ako veriteľka požadovala len takú výšku pohľadávky, ktorú si dohodla so samotným dlžníkom v rámci kontraktačného procesu. V zmysle uvedeného uviedla, že nebol daný žiaden dôvod na to, aby zmluva v časti odplaty za poskytnutý úver sa považovala za neplatnú a v rozpore s dobrými mravmi.

3.6. Citujúc § 451 Obč. zák. žalovaná tvrdila, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobkyňa plnila na základe platne uzavretej zmluvy, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako ani právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy nikdy neodpadol, nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod. a majetkový prospech získala žalovaná z poctivých zdrojov. Nesúhlasila s tvrdením žalobkyne v jej vyjadrení, že zo strany žalovanej išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie. Potvrdila, že skutočne požadovala za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, keďže je to činnosť, ktorou sa v čase uzavretia zmluvy zaoberala a na ktorú mala oprávnenie. Táto skutočnosť však nedokazuje jej úmysel získať bezdôvodné obohatenie.

3.7. Žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4.1. Žalobkyňa vo vyjadrení na odvolanie žalovanej považovala rozhodnutie súdu za zákonné, vecne správne, dostatočne a presvedčivo odôvodnené, a preto odvolanie žalovanej za nedôvodné. Mala za to, že samotné odvolanie neobsahuje žiadne také skutočnosti, informácie, či dôkazy, ktorým by bolo

možné pripísať akúkoľvek relevanciu v tomto štádiu konania. Mala za to, že podstatná časť odvolania je identická s predchádzajúcimi písomnými vyjadreniami žalovanej a tiež, že procesnou obranou žalovaná účinne nepoprela predchádzajúce tvrdenia žalobkyne.

4.2. Poukázala na § 151 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého, ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné. Konštatovala teda, že žalovaná mala nielen poprieť jej tvrdenia, ale zároveň mala uviesť aj svoje vlastné, ktoré by mala potvrdiť aj dôkazmi, čo sa v danom prípade nestalo.

4.3. K časti odvolania žalovanej, v ktorej táto definovala, čo sa považuje za konanie v rozpore s dobrými mravmi, žalobkyňa uviedla, že práve obchodné zvyklosti žalovanej vykazujú všetky znaky citovaného nemravného konania. Poukázala na listinné dôkazy, na rôzne predžalobné výzvy a upomienky od žalovanej, v ktorých sa od nej - žalobkyne snažila vymáhať nezákonné zmenkové úroky a nedoplatky.

4.4. V súvislosti s námietkou žalovanej, že „zmluva o úvere nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol“ uviedla, že je irelevantná, pretože súd prihliada k absolútnej neplatnosti právneho úkonu i bez návrhu, z úradnej povinnosti. V súdenom prípade mala za preukázané, že jednotlivé dojednania v spotrebiteľskej zmluve boli neplatné podľa § 39 Obč. zák. pre rozpor s ust. zák. č. 129/2010 Z.z. a Obč. zákonníka.

4.5. Na základe uvedeného mala žalobkyňa za to, že uplatnené odvolacie dôvody a ani žiadne iné nie sú dané, a preto napadnutý rozsudok navrhla potvrdiť a uplatnila si právo na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne na odvolanie mala za to, že sa dostatočne vyjadrila ku všetkým relevantným skutočnostiam prostredníctvom doterajších podaní a podaného odvolania a na týchto v celom rozsahu zotrvala. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žiadne ďalšie vyjadrenia sporových strán neboli dané.

7. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) na základe odvolania podaného včas žalovanou ako oprávnenou osobou (§ 362 a § 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 - 358 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi vymedzenými odvolateľom (§ 380 a § 365 CSP), preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a dospel pri tom k záveru, že odvolanie odvolateľky/žalovanej nie je dôvodné, rozsudok je vecne správny a ako taký ho preto potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

8. Odvolateľka napadla rozsudok odvolaním z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP, ktoré odvolacie dôvody síce v odvolaní výslovne označila, avšak odvolací súd po preskúmaní obsahu odvolania konštatuje, že jednotlivé odvolacie dôvody presne nešpecifikovala, resp. v podanom odvolaní neodôvodnila samostatne existenciu každého z uplatnených odvolacích dôvodov.

9.1. Odvolací súd tak len vo všeobecnosti uvádza, že nezistil z obsahu súdneho spisu taký procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým by bolo znemožnené strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že by bolo došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ani z obsahu odvolania nevyplýva, v čom by takáto procesná vada mala spočívať a preto odvolací súd konštatuje, že tento odvolací dôvod nie je daný.

9.2. Rovnako nie je daný ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, ktorý spočíva v existencii inej vady, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolateľka nijakým spôsobom nešpecifikuje túto inú procesnú vadu a odvolací súd existenciu takejto procesnej vady nezistil.

10. Pokiaľ a jedná o ďalší odvolateľkou uplatnený odvolací dôvod, a to podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam), jeho danosť by zakladala existenciu vady skutkovej. Rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ (skutkové zistenia). Nesprávnosť skutkových zistení je spôsobená nesprávnym postupom súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania, keď buď súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývali, alebo prípadne neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané.

11. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v danom spore vykonal dostatočné dokazovanie za účelom zistenia skutkového stavu, zohľadniac pri tom i spotrebiteľský charakter sporu, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá postupu vyplývajúcemu z § 191 CSP, t.j. súd zobral do úvahy len tie skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov vyplynuli, zohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonaným dokazovaním preukázané a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá pravidlám logického myslenia. V odôvodnení rozsudku súd vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal a z ktorých dôkazov vychádzal, a ako ich vyhodnotil i ako vec právne posúdil, teda odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má všetky atribúty vyžadované § 221 ods. 2 CSP a nemožno súdu v tomto smere nič vyčítať.

12.1. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, je daný keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu (úplne ju opomenul aplikovať), alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správne zvolenej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

12.2. V danom prípade súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval ustanovenia § 7 ods. 1, 2, 15 a 16, § 9 a § 11 zák. č. 129/2010 Z.z. v znení platnom v rozhodnom období, t.z. v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy ako i § 53 ods. 6, § 39 a § 451 Obč. zák. a použité ustanovenia i správne interpretoval, jeho právna argumentácia je v súlade so súdnou praxou.

13.1. Argumenty uplatnené žalovanou v odvolaní sú v skutočnosti len zopakovaním jej argumentov uplatnených v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd dostatočne a správne v rozsudku vyporiadal, príp. odvolacími námietkami žalovaná ani nereaguje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

13.2. Len pre úplnosť odvolací súd ku konkrétnostiam v odvolacích námietkach odvolateľky uvádza:

14.1. V prvom rade je potrebné konštatovať, že medzi sporovými stranami nebol skutkový spor v tom, že žalobkyňa zaplatila žalovanej titulom vrátenia úveru poskytnutého vo výške 800,- eur celkom 1.572,- eur a to ako požičanú istinu 800 eur zvýšenú o poplatok spojený s úverom 771 eur, tvorený súčtom úroku (313,20 eura pri úrokovej sadzbe 39,15 % ročne) a administratívnych nákladov na vypracovanie a uzavretie zmluvy (458,80 eura).

14.2. Skutkový spor medzi sporovými stranami tkvel v tom, či medzi nimi uzavretá zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov ako to tvrdila žalobkyňa, a preto ak zaplatila žalovanej okrem sumy istiny poskytnutého úveru 800 eur, aj poplatok spojený s úverom 771 eur, žalovaná sa na jej úkor bezdôvodne obohatila, ktorý tak vzniknutý nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia proti žalovanej uplatnila v konaní, alebo ako sa bránila žalovaná, to tak nie je, zmluva spĺňa všetky zákonom stanovené obligatórne náležitosti a nemala za daný žiaden dôvod na to, aby zmluva bola považovaná za bezúročnú a bez poplatkov.

15. Pokiaľ sa týka právneho posúdenia veci, súd prvej inštancie správne ako prejudiciálnu otázku posudzoval, či je zmluva bezúročná a bez poplatkov, tak, ako to v žalobnom návrhu tvrdila žalobkyňa, pričom dospel k záveru, že je to tak. Jednak tento záver odôvodnil tým, že žalovaná ako veriteľka nepreukázala splnenie povinnosti veriteľa podľa § 7 zák. č. 129/2010 Z.z. pred uzavretím zmluvy, a to posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, v dôsledku porušenia ktorej povinnosti mal súd úver podľa § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. za bezúročný a bez poplatkov. V ďalšom mal súd výšku RPMN 96,50% uvedenú v zmluve za rozpornú/odporujúcu § 53 ods. 6 Obč. zák. Vychádzajúc z toho, že odplátou sú úroky a poplatky spojené s úverom, mal „výšku odplaty 96,50% v porovnaní s priemernou hodnotou RPMN za poskytnutý úver vo výške 36,37%“ za viac ako 2,6-násobok odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu za obdobné spotrebiteľské úvery. Také dojednanie mal za neplatné podľa § 39 Obč. zák. pre rozpor so zákonom (§ 53 ods. 6 Obč. zák.) na tom základe, že súdna prax akceptuje ako primeranú odplatu maximálnu odplatu do výšky 2-násobku priemernej RPMN.

16.1. Žalovaná v odvolaní tvrdila, že predložením zmluvy aj VPPÚ žalobkyni, splnila si svoju informačnú povinnosť vo vzťahu k nej a zároveň tvrdila, že bola splnená aj písomná forma zmluvy. Prítom splnenie či nesplnenie informačnej povinnosti, ani prípadný nedostatok písomnej formy zmluvy, neboli ani súdom posudzované, ani na takých okolnostiach nezaložila dôvodnosť uplatneného nároku žalobkyňa.

16.2. Odvolací súd len predpokladá v tejto súvislosti, že uvedené tvrdenie žalovaná vzťahovala na splnenie povinnosti veriteľa podľa § 7 zák. č. 129/2010 Z.z. skúmať bonitu dlžníka pod sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy, avšak uvedené tvrdenie žalovanej ani nepreukazuje splnenie povinnosti veriteľa podľa § 7 zák. č. 129/2010 Z.z. a zároveň opomína, že sa jedná o úplne odlišné povinnosti, ktoré zákon veriteľovi stanovuje.

17.1. V ďalšom žalovaná v odvolaní namietla, že zmluva obsahuje všetky pod sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru zákonom vyžadované náležitosti, a teda nie je bezúročná a bez poplatkov.

17.2. Odvolací súd podotýka, že súd prvej inštancie ani neposudzoval a právne neuzavrel, že by zmluva niektorú obligatórnu náležitosť podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. neobsahovala, a preto by bola bezúročná a bez poplatkov. Odvolacia námietka žalovanej je právne irelevantná.

17.3. Napriek tomu a len na okraj veci odvolací súd dáva do pozornosti sporových strán, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa neuvádzajú všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN (náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. j/ zák. č. 129/2010 Z.z.), a teda poskytnutý spotrebiteľský úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov aj v zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ označeného zákona (okrem dôvodov, na ktorých rozhodnutie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy založil súd prvej inštancie).

18.1. Pokiaľ sa jedná o námietku žalovanej, že v čase uzavretia zmluvy neexistoval všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by stanovoval maximálnu prípustnú výšku úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov, je potrebné dať žalovanej za pravdu. Takýto predpis obmedzujúci výšku úrokovej sadzby úrokov zo zmluvy (zmluvných úrokov) neexistuje ani v súčasnosti. Výška úrokov zo zmluvy je vecou dohody zmluvných strán, avšak s tým, že také dojednanie nemá odporovať dobrým mravom, opäť pod sankciou absolútnej neplatnosti takéhoto dojednania v zmysle § 39 Obč. zák.

18.2. V súdnej veci dojednaná úroková sadzba úrokov z úveru 39,15% ročne, podľa názoru odvolacieho súdu, pravidlu či hľadisku dobrých mravov neodporuje, keďže bola vecou dohody zmluvných strán a neboli preukázané žiadne také okolnosti či už na strane žalobkyne alebo žalovanej, ktoré by také posúdenie úrokovej sadzby, akého sa domáhala žalobkyňa odôvodňovali.

18.3. Je potrebné dať za pravdu žalovanej i v tom, že možné by bolo pri posúdení maximálnej prípustnej výšky úrokov vychádzať z § 53 ods. 6 Obč. zák., avšak odvolací súd zdôrazňuje, že len za predpokladu, ak úver by bol zaťažený len úrokmi zo zmluvy, bez akýchkoľvek ďalších nákladov zaťažujúcich spotrebiteľa/žalobkyňa. V danom prípade to tak nebolo.

19. V danej veci žalobkyňa okrem úrokov zo zmluvy mala žalovanej ako veriteľke plniť aj „administratívne náklady za vypracovanie a uzavretie zmluvy“, ktorých výška dokonca prevýšila dohodnutú výšku ročných úrokov zo zmluvy, a to bez toho, aby vôbec bolo zrejmé, čo označené „administratívne náklady“ za „vypracovanie“ a „uzavretie“ zmluvy vlastne zahŕňajú, či pokrývajú. Nepochybne už samotné takéto dojednanie z dôvodu jeho neurčitosti v spojení s dojednanou výškou týchto nákladov znamená neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Obč. zák., a teda v zmysle § 53 ods. 5 Obč. zák. podmienku neplatnú.

20. Avšak v prejednávanej spore súd správne posudzoval nie neprimeranosť výšky úrokovej sadzby úrokov z úveru (39,15 % ročne), ale posudzoval primeranosť odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov (pôžičky) a to podľa § 53 ods. 6 Obč. zák., podľa ktorého odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu, obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch.

21. Odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nachádza svoje vyjadrenie práve vo veľičine ročnej priemernej miery nákladov (RPMN), ktorá vyjadruje v percentách všetky náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom (úrokovú sadzbu, poplatky spojené s úverom alebo pôžičkou, ktoré môžu byť jednorazové alebo opakujúce sa), ktoré je potrebné pri konkrétnom úvere zaplatiť. Ročnou priemernou mierou nákladov (RPMN) na spotrebiteľský úver sa rozumejú celkové náklady spotrebiteľského úveru pre spotrebiteľa, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru. Za veľičinu predstavujúcu odplatu správne mal súd ročnú priemernú mieru nákladov (tzv. RPMN) zmluvy, v danom prípade vo výške 96,50%.

22. Priemerná RPMN na príslušný spotrebiteľský úver, ako obligatórny údaj zmluvy o spotrebiteľskom úvere (podľa § 9 ods. 2 písm. y/), bola v danom prípade v zmluve uvedená vo výške 36,73 %.

23.1. Porovnaním RPMN zmluvy (96,50 %) a priemernej RPMN na príslušný spotrebiteľský úver (36,73 %) je zrejmé, že RPMN zmluvy ako odplata, ktorú by mala žalobkyňa ako spotrebiteľka zaplatiť za poskytnutie peňažných prostriedkov, prevyšuje, ako uviedol súd prvej inštancie, 2,6-násobok priemernej RPMN, teda odplaty na príslušné spotrebiteľské úvery. Takéto prevýšenie znamená, že odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov v danom prípade podstatne prevýšila odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Nemožno 2,6-násobné prevýšenie mať za nepodstatné.

23.2. Tento právny názor podporuje aj znenie § 1a ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., zavedené nar. vlády č.141/2014 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, ktoré novozavedené znenie §1a smeruje na vykonanie § 53 ods. 6 Obč. zák. a podľa ktorého odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej RPMN podľa § 1 ods. 4 vyhlášky (t.z. najvyššej prípustnej výšky odplaty určenej podľa priemernej hodnoty RPMN nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk) pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne. Aj napriek tomu, že toto ustanovenie nadobudlo účinnosť až od 1. júna 2014, má charakter určitého merítka použiteľného pri posudzovaní primeranosti odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov.

24. Zmluva o úvere tak v časti výšky dojednanej odplaty odporuje zákonu - § 53 ods. 6 Obč. zák., a teda správne súd vyhodnotil, že je zmluva v časti odplaty absolútne neplatná v zmysle § 39 Obč. zák. Námiетка žalovanej, že ako veriteľ požadovala len takú výšku pohľadávky, ktorú si dohodla so samotným dlžníkom v rámci kontrakčného procesu je nemiestna, nakoľko zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie z hľadiska obsahovej náplne právneho úkonu, napríklad pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi je obsiahnutý i v § 4 ods. 8 zák. č. 250/2017 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Odvolacie námiетка žalovanej, že nebol daný žiaden dôvod, aby zmluva v časti odplaty za poskytnutý úver sa považovala za neplatnú, preto neobstojí. Keďže dojednanie o výške odplaty za poskytnutie finančných prostriedkov, správne posudzujúc RPMN zmluvy, mal súd za neplatné, žalobkyňa bola povinná vrátiť žalovanej len sumu požičanej istiny.

25. Neobstojí preto ani ďalšia námiетка žalovanej, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia. V danom prípade súd vychádzal z toho, že úver je bez úrokov a bez poplatkov jednak v zmysle § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. a jednak na základe absolútne neplatnej dohody o výške odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov, a teda, ak žalobkyňa plnila žalovanej nad sumu istiny poskytnutého úveru, t.j. nad sumu 800 eur, žalovaná sa bezdôvodne na jej úkor obohatila a je preto povinná obohatenie vydať. Skutočnosť, že žalobkyňa zaplatila žalovanej celkom sumu 1.572 eur, nebola medzi stranami sporná, a teda suma 772 eur predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovanej, o ktorom súd prvej inštancie rozhodol, že je žalovaná povinná ho žalobkyni vydať, spolu s úrokmi z omeškania. Jedná sa o majetkový prospech, ktorý bol získaný plnením z neplatného právneho úkonu.

26. Odvolací súd na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov nepovažuje odvolací dôvod žalovanej podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, t.j., že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, za dôvodný vo vzťahu k uplatneným odvolacím námietkam. Keďže ani jedna z odvolacích námietok žalovanej nebola spôsobilá privodiť zmenu, resp. zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd výrok I. rozsudku ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

27. Žalovaná podala odvolanie proti rozsudku v rozsahu všetkých jeho výrokov, vrátane výroku II., ktorým súd konanie v prevyšujúcej časti, ohľadne úrokov z omeškania zastavil, ktorý výrok bol vydaný v jej prospech a proti ktorému výroku žalovaná v zmysle § 359 CSP a contrario odvolanie podať nemôže, a preto podľa § 386 písm. b/ CSP odvolací súd odvolanie v tejto časti, proti výroku II. rozsudku, ako podané neoprávnenou osobou, odmietol.

28. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol i o trovách odvolacieho konania, a to podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalobkyni právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej, ktorá v odvolacom konaní úspech nemala.

29. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté : 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).